

עזרי הזמרת י-ה

פרפראות וחידושים על פרשת השבוע
מפניני ר' עוזי צמח הי"ד

פרשת ויקרא - תשפ"ד - גיליון 91

פרשת - זכור

מדור הגימטריות

פרפראות וחידושים

* וְסַמַּךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו: (א' ד')

וכתב התורה תמימה, ונרצה לו לכפר - לו לכפר ולא לחבירו לכפר [מכאן דבעינן זריקה לשם בעלים] [זבחים ד' ב].

והנה המילים בפסוק: וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו, עולה בגימטריא 852, [כולל התיבות והאותיות].

וכן המילים: מִכָּאן - דְּבַעֲיִן זְרִיקָה בַעַד בַּעֲלִים, עולה בגימטריא 852, [כולל התיבות]

* וְשַׁחֲטָה אֶת בֶּן הַבְּקָר לִפְנֵי יי' וְהִקְרִיבוּ בְנֵי אֹהֶל הַפְּהִינִים אֶת הַדָּם וְכו': (א' ה')

וכתב התורה תמימה ושחט - ובקבלה הוא אומר והקריבו בני אהרן, מקבלה ואילך מצות כהונה, למד על השחיטה שכשרה בזר [וימא כ"ז א].

והנה המילים בפסוק: וְשַׁחֲטָה אֶת בֶּן הַבְּקָר לִפְנֵי יי', עולה בגימטריא 1279.

וכן המילים: וּמִכָּאן לַמְדוֹ - שְׁחִיטָה כְּשֶׁרָה הִיא בְּזֶר, עולה בגימטריא 1279.

* וְנִפְּשׁ כִּי תִחַטָּא וּמַעַל מַעַל בֵּי יי' וְכַחַשׁ בְּעֵמִיתוֹ בְּפִקְדוֹן אוֹ בְּתִשְׁמוֹת יָד אוֹ בְּגִזְל אוֹ עֲשָׂק אֶת עֵמִיתוֹ: (ה' כ"א)

וביאר רש"י, נפש כי תחטא. אמר ר' עקיבא (שם פרק כב, ד.) מה תלמוד לומר ומעלה מעל בה', לפי שכל המלוה והלוה והנושא והנותן אינו עושה אלא בעדים ובשטר, לפיכך בזמן שהוא מכחש, מכחש בעדים ובשטר, אבל המפקיד אצל חבירו ואינו רוצה שתדע בו נשמה אלא שלישי שביניהם, לפיכך כשהוא מכחש, מכחש בשלישי שביניהם.

וכן כתב הכלי יקר, וזהו שנאמר נפש כי תחטא היינו בעמיתו ומעלה מעל בה' ב' מעילות כאמור וכו', ולפי זה הנפש החוטאת בפקדון חבירו מועל בשלישי דהיינו בה' אשר צוה לו להחזיר פקדונו.

ונראה לרמז כן במילים מעל ביי' וְכַחַשׁ, זהו ראשי תיבות.

כי שני לאוין עובר - מכחיש חבירו - וגם במעילת השלישי והוא הקב"ה יתברך.

* וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יי' אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר: (א' א')

וכתב דעת זקנים, ויקרא אל משה. מדרש תנחומא לפי שהיה משה עומד בחוץ שהיה מתיירא לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן אמר הקב"ה אינו דין שיהא משה עומד בחוץ מיד ויקרא אל משה.

ונראה לרמז כן במילים וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, זהו ראשי תיבות.

א: מתיירא - ראה ומעל אהל שוכן הענן - קראו יי' לבוא אליו.

ב: ראהו יי' ומתיירא - קראו לבוא אל אהל מועד - שם השכינה.

* וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר יי' אֵלָיו מֵאֵהָל מוֹעֵד לֵאמֹר: (א' א')

ומובא במדרש תנחומא, כל הרודף אחר השררה - שררה בורחת ממנו, וכל הבורח מן השררה - שררה רודפת אחריו, ולפי שהיה משה עניו ובורח מן הכבוד, הכבוד רדף אחריו, והקב"ה קראו לאהל מועד.

ונראה לרמז כן במילים וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, זהו ר"ת.

וכיון שבענוה מתנהג - אינו רודף אחר הכבוד - קראו יי' לאהל.

* וְנִפְּשׁ כִּי תִחַטָּא וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים וְהוּא עַד אוֹ רָאָה אוֹ יָדַע אִם לֹא יִגִּיד וְנָשָׂא עוֹנוֹ: (ה' א')

מובא במדרש, וְנִפְּשׁ כִּי תִחַטָּא - אם הנפש תמלא אחר ייעודה ושליחותה - וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים - למרות ששמעה את השבועה אשר השביעה בשמים, לפני שהורידה לעולם הזה - תהי צדיק ואל תהי רשע - וְהוּא עַד - והרי משימתו של אדם מישראל היא להיות עד למלכות שמים כמו שכתוב "אתם עדי" - או רָאָה או יָדַע - הרי הוא ראה במעמד הר סיני ככתוב "אתה הראת לדעת כי יי' הוא האלהים אין עוד מלבדו".

ונראה לרמז כן במילים וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים, זהו ראשי תיבות.

וזה לך לאות - ששמעת קול - אין עוד מלבדו - ויי' הוא האלהים.

סיפור שבועי

מחיאת המן

בספר בן איש חיל מספר רבינו יוסף חיים זיע"א מעשה בגביר אחד שנתארח אצלו אדם אחד בליל פורים, וילכו שניהם יחדיו לבית הכנסת וכשקרא השליח צבור את המגלה, היה האורח הזה קורא עמו. אך כשהגיע לפסוק בלילה ההוא נדדה שנת המלך, הפסיק לקרוא וישאל אותו הגביר בסיום הקריאה מדוע לא קראת חצי המגלה האחרון? ויאמר אני מצטער הרבה על מותם של המן ובניו, וקשה עלי לקרוא את מפלתם וחבל על דאבדין ולא משתכחין.

וישאלהו הגביר האם אתה אוהב את המן ואת מעשיו אשר חשב לאבד את היהודים? ויאמר לו כן הוא, כי היהודים עם קשה עורף וצריך להם אדם קשה כהמן כדי להכניעם, וחבל על המן שנתלה על העץ ואבד מן העולם.

אמר לו ולמה אתה שונא את היהודים ומה עשו לך?

ויאמר הנה היום באו פרנסי הקהל ולקחו ממני מס עריכה כפל כפלים מן המגיע להם, וישאלהו הגביר אם כן מדוע לא עשית כמעשה המן?

ויאמר אליו דע לך שהיום הייתי אצל השלטונות והלשנתי על הפרנסים שיגיע להם נזק גדול, ובעוד איזה ימים תשמע על כך.

הגביר הראה לו פנים שוחקות כאלו הדבר מצא חן בעיניו, ובסיום התפלה זימן את האורח ללכת עמו לביתו, ודרכו של הגביר היה לקרות שנית את המגלה לאשתו ולבני ביתו, וכשכנס הביתה עם האורח והושיבו בחדר האורחים, יצא הגביר לחדר אחר ויקרא את כל הילדים מבני ביתו אשר היה דרכם לעשות צורת המן, ובעת קריאת המגלה היו חובטים אותו במקלות שבידיהם, ויאמר אליהם השנה אל תכו את הצורה של המן כי המן בעצמו בא הביתה, והכה תכוהו בלי חמלה, אך למות לא תתנוהו מפני שצריך להכות את המן גם מחר בבוקר, ואם ימות הלילה את מי תכו מחר? ויאמרו טוב הדבר.

והנה כשהגיע הגביר לעשרת בני המן, עשה סימן בידו, ויתחילו להכות את האורח הרע הזה מכות גדולות ונאמנות, תוך כדי צעקות וגדופים עליו, הוי המן הרשע עד כדי שהיה דמו שותת.

וכשהגיע בסוף קריאת המגלה והתחיל הגביר לומר "ארור המן" התנפלו על האורח הזה ויכוהו מכות נמרצות, עד שנחלה כל גופו, והוא בוכה ומתחנן שיעזבוהו לנפשו, וכשקם ללכת צעקו אליו המן להיכן תלך!!! תסגר כאן הלילה עד המכות הגדולות שתקבל מחר.

לבסוף התחנן אל הגביר שיבקש מהילדים שיעזבוהו לנפשו, ויאמר לו זה חלקך על אהבתך את צורר היהודים המן הרע הזה, ואתה חבר לאיש משחית שונא ישראל אשר פיך ענה בך שהלכת למסור את פרנסי ישראל לשלטונות, מגיע לך כל מה שעשו לך הילדים, כי כל הנוהג כמוך מעיד על עצמו שהוא מתלמידיו של המן הרשע (בן איש חיל דרוש ב' לשבת זכור) [דברי חיים]

פינת ההלכה

אמירה לנכרי [כ"א]

בדעת המשנ"ב מצינו סתירה בדבריו, האם מותר לומר לנכרי לעשות מלאכה שאינה צריכה לגופה במקום הצורך, בסי' ש"מ ס"ק"ג לגבי אשה ששכחה ליטול הצפרנים וארע טבילתה בליל שבת, התיר ע"פ המג"א לומר לעובד גילולים ליטול ביד, ואם אי אפשר ביד מותר על ידו אפילו בכלי, מטעם דהוי שבות דשבות במקום מצוה, והטעם שלכתחילה עדיף לגזור ביד דההיתר הוא מצד שינוי, משום שיש דעות שסוברים שגזיזת ציפורנים ל"ח מלאכה אינה צריכה לגופה, ואם אי אפשר ביד מותר אפילו בכלי דסומכים על הדעות דחשיב מלאכה שאינה צריכה לגופה, ומבואר דמצד מלאכה שאינה צריכה לגופה מותר לומר לנכרי לעשות זאת, וכל מה שלכתחילה עדיף בשינוי הוא משום חשש הדעות דל"ח גזיזת ציפורנים מלאכה שאינה צריכה לגופה, אבל אם ודאי חשיב מלאכה שאינה צריכה לגופה מותר לכתחילה לומר לגוי לעשות זאת.

וכן מצינו במשנ"ב בסי' ש"ב ס"ק ל"ו לגבי טיט שעל הבגד שהביא השו"ע בסתם להתיר והוסיף ויש מפרשים דהני מילי לח אבל יבש אסור דהוי טוחן, וכתב המשנ"ב אע"ג דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה עכ"פ אסורא מיהא איכא לכ"ע, וע"י אינו יהודי מותר, וכתב בשעה"צ ס"ק מ"ד דהוי מלאכה שאין צריך לגופה ומשום כבוד הבריות שלא לילך בבגדים מלוכלכים שרי דהוי שבות דשבות, ומבואר להדיא דהתיר המשנ"ב אמירה לנכרי במלאכה שאינה צריכה לגופה, במקום הצורך כגון כאן משום כבוד הבריות.

ומנגד מצינו במקומות אחרים שאסר המשנ"ב אמירה לנכרי במלאכה שאינה צריכה לגופה, ונרחיב בזה שבוע הבא. [מאי שבת]

העלון מוקדש

לעילוי נשמת
**נורית בת
מרים ע"ה**

לברכה והצלחה: * יוסף בן חנה
* נורית בת רומיה * שרה בת אילה
* אילה בת שרה * יהודית בת שרה
* פינחס אליהו בן דינה
לזיווג הגון: * רפאל בן שרה * נתנאל בן מרים

* יוסף מאיר בן גאולה ויקי
* משה בן שרה וב"ב
* נעמה בת שושנה
* חדווה בת ברכה
* יוסף גילה בת מזל
* יוסף חיים בן דבורה
* שלמה בן נורית
* אביאל אברהם בן מזל